

Obsah

Predslov	11
1 Faktory a koncepty sociálneho rozvoja územia	12
1.1 Sociálne zdroje rozvoja územia	12
1.2 Sociálna stratifikácia	13
1.3 Chudoba	16
1.3.1 Geografická diferenciacia chudoby	19
1.3.2 Meranie chudoby	21
1.4 Deprivácia	22
1.5 Sociálna exklúzia	24
1.6 Sociálna kohézia	26
1.6.1 Sociálna inklúzia	27
1.6.2 Sociálny kapitál	28
1.6.3 Sociálna mobilita	30
1.7 Kvalita života	30
1.7.1 Hodnotenie kvality života	31
1.7.2 Hodnotenie rozvoja vidieka	34
2 Spoločenská hodnota a jej meranie	37
2.1 Spoločenská a sociálna hodnota	37
2.2 Verejný a komunitný záujem	38
2.3 Hodnotenie a meranie spoločenskej hodnoty	39
2.3.1 Hodnotenie spoločenského dopadu	39
2.3.2 Sociálna návratnosť investícií	40
2.3.3 Rámec posudzovania hodnoty	41
2.3.4 Princípy merania spoločenskej hodnoty	42
2.3.5 Nedostatky merania spoločenskej hodnoty	43
3 Úvod do sociálnej politiky	45
3.1 Definícia a vymedzenie sociálnej politiky	45
3.2 Faktory sociálnej politiky	47
3.2.1 Demografické faktory	47
3.2.2 Ekonomické faktory	48
3.2.3 Politické faktory	48

3.2.4	Organizačné faktory	51
3.2.5	Sociálno-kultúrne faktory	51
3.3	Prístupy k tvorbe a uplatneniu sociálnej politiky	52
3.3.1	Ekonomický prístup	52
3.3.2	Sociologický prístup	53
3.3.3	Politologický prístup	53
3.4	Aktéri sociálnej politiky	54
3.5	Sociálny štát (welfare state)	54
4	Ciele a funkcie sociálnej politiky	59
4.1	Ciele sociálnej politiky	59
4.2	Funkcie sociálnej politiky	59
4.2.1	Ochranná funkcia	60
4.2.2	Rozdeľovacia a prerozdeľovacia funkcia	60
4.2.3	Homogenizačná funkcia	62
4.2.4	Stimulačná funkcia	62
4.2.5	Preventívna funkcia	63
5	Princípy a modely sociálnej politiky	65
5.1	Princípy sociálnej politiky	65
5.1.1	Sociálna spravodlivosť	65
5.1.2	Sociálna solidarita	66
5.1.3	Ekvivalencia	67
5.1.4	Subsidiarita	68
5.1.5	Aktivácia	68
5.1.6	Participácia	68
5.2	Modely sociálnej politiky	69
5.2.1	Redistributívny model	70
5.2.2	Reziduálny model	70
5.2.3	Výkonový (korporatívny) model	70
6	Nástroje sociálnej politiky	73
6.1	Základné nástroje sociálnej politiky	73
6.2	Aplikačné nástroje sociálnej politiky	75

7	Európska sociálna politika	79
7.1	História sociálnej politiky a politiky zamestnanosti EÚ	79
7.2	Charta základných práv Európskej únie	80
7.3	Súčasná sociálna politika a politika zamestnanosti EÚ	81
7.4	Financovanie sociálnej politiky EÚ	82
7.4.1	Program Zamestnanosť a sociálne inovácie (EaSI)	82
7.4.2	Európsky sociálny fond	83
7.4.3	Európsky fond na prispôsobenie sa globalizácie (EGF)	83
7.4.4	Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD)	84
8	Sociálna politika na Slovensku	86
8.1	História sociálnej politiky na území Slovenska	86
8.1.1	Tereziánske a jozefínske obdobie	86
8.1.2	Rozvoj solidarity	86
8.2	Sociálne zabezpečenie v socializme	88
8.3	Sociálna politika dnes	90
8.3.1	Sociálne služby	92
8.3.2	Pôsobnosť ministerstva a územnej samosprávy pri zabezpečovaní sociálnych služieb	96
9	Strategické plánovanie územného rozvoja	102
9.1	Strategické riadenie	102
9.2	Dôvody tvorby strategického dokumentu	103
9.3	Proces strategického a programového riadenia	104
9.3.1	SWOT analýza	105
9.3.2	Vízia rozvoja územia a globálny cieľ	106
9.3.3	Väzba medzi strategickými cieľmi a SWOT analýzou	106
9.3.4	Navrhovanie priorít, opatrení a rozvojových aktivít	106
9.4	Strategické plánovanie sociálneho rozvoja	108
9.4.1	Strategické plánovanie sociálnych služieb v Slovenskej republike	109
10	Komunitné plánovanie a komunitný plán	114
10.1	Komunitné plánovanie	114
10.1.1	Fázy komunitného plánovania	115
10.1.2	Sociálne skupiny komunitného plánovania	116

10.1.3 Spôsoby participácie obyvateľov na komunitnom plánovaní	117
10.1.4 Proces komunitného plánovania – modely a princípy	119
10.2 Komunitný plán sociálnych služieb	123
10.2.1 Obsah komunitného plánu	124
10.2.2 Formulovanie cieľov a priorít komunitného plánu	125
10.2.3 Implementácia, monitoring a aktualizácia komunitného plánu	125
10.3 Prínosy komunitného plánovania pre obec	127
10.4 Postoje samospráv ku komunitnému plánovaniu	128
10.5 Spolupráca, partnerstvo a sieťovanie	128
11 Facilitácia v rozvoji územia	132
11.1 Vymedzenie a cieľ facilitácie	132
11.2 Facilitátor	132
11.2.1 Úlohy facilitátora	134
11.3 Sociálna facilitácia a sociálna lenivosť	136
12 Vidiek a vidieckosť	139
12.1 Funkcie vidieka	142
12.1.1 Ekonomická funkcia	142
12.1.2 Sociálna funkcia	143
12.1.3 Environmentálna funkcia	144
12.2 Vidiecke obyvateľstvo	144
12.2.1 Demografická štruktúra	145
12.2.2 Vzdelanostná štruktúra	146
12.2.3 Zamestnanosť a mzdy	147
12.3 Vidiecke komunity	148
12.3.1 Solidarita, pracovitosť, participácia	149
13 Sociálne problémy	152
13.1 Čo je to sociálny problém?	152
13.2 Analýza sociálneho problému	154
13.3 Zdroje sociálnych problémov	154
13.4 Sociálne problémy na vidieku	155
14 Sociálny rozvoj vidieka	159
14.1 Neo-endogénne prístupy k rozvoju územia	159

14.1.1 Sociálna ekonomika	159
14.1.2 Participácia a partnerstvo	167
15 Sociálne podnikanie v EÚ a na Slovensku	169
15.1 Hnacie sily sociálneho podnikania	170
15.2 Bariéry sociálneho podnikania	172
15.3 Prínosy a efekty sociálneho podnikania	173
16 Sociálne poľnohospodárstvo v EÚ a na Slovensku	177
17 Sociálna politika a rozvoj vidieka	180
17.1 Sociálne intervencia	180
17.2 Vyhodnotenie efektu intervencie	182
17.3 Riešenie sociálnych problémov na vidieku	182
17.3.1 Budovanie lokálneho sociálneho kapitálu	183
17.3.2 Úloha sociálnej politiky	183
17.3.3 Vidiecka ekonomika	185
Zoznam použitej literatúry	188